

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOZENIA 1364

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Crime Prevention Through Environmental Design jako alternatywa dla monitoringu?

mgr Katarzyna Jurzak-Mączka

Katedra Socjologii Prawa

Wydział Prawa i Administracji UJ

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Co to jest CPTED?

Prawidłowe projektowanie i efektywne korzystanie ze środowiska zabudowanego, które mogą powodzić do redukcji strachu przed przestępczością i częstotliwości jej występowania, a także do poprawy jakości życia. Celem CPTED jest zredukowanie okazji przestępczych, które mogą być integralnie związane z projektem budynków lub też ich otoczenia (neighbourhoods).

źródło: T. Crowe, Crime Prevention Through Environmental Design: applications of Architectural Design and Space Management Concepts (2nd ed.), Oxford: Butterworth-Heinemann 2000, s. 46

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Podstawy teoretyczne CPTED

- „oczy na ulicy”
- „racjonalny sprawca”, dokonujący wyboru (wysiętek vs. ryzyko)
- okazja przestępcza („obiekt” i „brak strażników”)
- przestępstwa i okazje przestępcze nie są przypadkowe
- sprawca – miejsce – ofiara

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

CPTED pierwszej generacji

- „techniczne” (wyodrębnienie terenu)
- przestrzenie o jasno zdefiniowanym celu, dobrze zaprojektowane, zadbane
- kolekcja rozwiązań pt. „jak zniechęcić do popełniania przestępstw?”
- proste metody:
 - wyodrębnienie terenu
 - (naturalna) obserwacja
 - kontrola dostępu
 - wzmocnienie celu
 - zarządzanie i konserwacja
 - wsparcie użytkownika

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Naturalna obserwacja

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

CPTED drugiej generacji

- „społeczne” (spójność społeczna)
- ujęcie całościowe, włączenie mieszkańców (*local people*) w kreowanie zrównoważonej wspólnoty
- kolekcja rozwiązań pt. „jak wyeliminować przyczyny zachowań przestępczych poprzez zrównoważone, nadające się do życia (*livable*) środowisko?”
 - spójność społeczna
 - łączność
 - kultura wspólnoty
 - próg wydolności

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

CPTED trzeciej generacji

- „eco” & „high tech”
- zrównoważone, „zielone” miasta są postrzegane jako bezpieczne (wykorzystanie najnowszych technologii, potencjał sieci)
- kwartet:
 - miejsca
 - ludzie
 - technologia
 - sieci

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa

- CPTED + community policing + „co?”, „dlaczego?”, „kto?” i „jak?”
- Trzy obszary aktywności:
 - **szkoły** (podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgminaszalne) – 150 placówek z certyfikatem „Szkoły Promującej Bezpieczeństwo”
 - **uczelnie** – certyfikat „Uczelni Wyższej Promującej Bezpieczeństwo”
 - osiedla – pilotaż Brzesko, Wadowice, Kraków – „Nowy Bieżanów”, Nowy Sącz
- Certyfikat - Małopolski Komendant Wojewódzki Policji na wniosek Zespołu Certyfikującego
 - szkoły - 2 lata (przedłużenie ważności na 5 lat)
 - uczelnie - 4 lata (przedłużenie na 4 lata)

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Rehabilitacja osiedli Olsza II i Ugorek

- Forum Rehabilitacji – cykl warsztatów, spacerów, spotkań tematycznych na osiedlach Ugorek i Olsza II
- model partycypacyjny
- cel – tworzenie przyjaznego miejsca zamieszkania
 - miejsca spotkań dla mieszkańców
 - większe zaangażowanie w życie osiedla
 - organizowanie wydarzeń kulturalnych
 - remonty i modernizacje
- partnerstwo:
 - Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa
 - Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska
 - Instytut Socjologii UJ
 - Politechnika Krakowska

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Podsumowanie

- CPTED jako całościowa strategia zapewniania bezpieczeństwa
 - miejsca
 - ludzie
 - technologia

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Kontakt

- Katarzyna Jurzak-Mączka
katarzyna.jurzak@uj.edu.pl
- Katedra Socjologii Prawa,
Wydział Praw i Administracji UJ,
<http://www.ksp.wpia.uj.edu.pl/>

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

ROK ZAŁOŻENIA 1364

Bibliografia

- J. Czapska (red.), Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni. Teoria. Badania. Praktyka, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012.
- K. Jurzak-Mączka, B. Burkiewicz, 4.4. Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa w Małopolsce, w: J. Czapska, Zapobieganie...
- K. Jurzak-Mączka, J. Mączka, Wdrażanie CPTED drugiej generacji w Polsce, w: K. Gerlic (red.), Materiały VII sympozjum Architektura i Technika a Zdrowie, Politechnika Śląska Wydział Architektury, Centrum Inżynierii Biomedycznej, Gliwice 2010, s. 57-66.
- K. Jurzak-Mączka, Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa. Zapewnianie bezpieczeństwa na uczelniach wyższych w oparciu o zasady CPTED, w: red. L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały. Tom 2, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Szczytno 2011, s. 336-345.
- K. Jurzak-Mączka, K. Struzińska, M. Szafrąska, Bezpieczeństwo w krakowskich szkołach wyższych ze szczególnym uwzględnieniem Uniwersytetu Jagiellońskiego – perspektywa empiryczna, Przegląd Naukowo - Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa, rok VI numer 2/2013 (19), Poznań 2013, s. 85-114.
- Improving Urban Security Through Green Environmental Design. New Energy For Urban Security. Raport UNICRI, http://www.unicri.it/news/files/2011-04-01_110414_CRA_Urban_Security_sm.pdf.
- Crowe T., Crime Prevention Through Environmental Design: applications of Architectural Design and Space Management Concepts (2nd ed.), Oxford: Butterworth-Heinemann 2000.
- Saville G., Cleveland G., Second-Generation CPTED. The Rise and Fall of Opportunity Theory, w: R. I. Atlas, 21st Century Security and CPTED. Designing for Critical Infrastructure Protection and Crime Prevention, Auerbach Publications Taylor & Francis Group 2008, s. 79-90.
- www.rewitalizacja.krakow.pl
- <https://malopolska.policja.gov.pl/pl/content/zpb-uczelnie-pliki-do-pobrania>
- <https://malopolska.policja.gov.pl/pl/content/zpb-szkoly-pliki-do-pobrania>

Dziękuję